

Beslissing

(B)1856
30 oktober 2018

Beslissing over het voorstel van NV ELIA SYSTEM OPERATOR betreffende de aanpassing van de werkingsregels van de markt voor de compensatie van de kwartieronevenwichten – Inwerkingtreding op 05/11/2018

genomen met toepassing van artikel 159, §1, van het technisch reglement van 19 december 2002 voor het beheer van het transmissienet van elektriciteit en de toegang ertoe

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. Wettelijk kader	4
2. Analyse van het voorstel	6
2.1. Voorafgaande opmerkingen en voorbehouden.....	6
2.2. In overweging genomen beoordelingselementen	6
2.3. Openbare raadpleging	8
2.4. Beschrijving van de voorgestelde evoluties.....	8
2.4.1. Voorwaarden voor deelname aan het niet-gereserveerde tertiaire regelvermogen van de technische niet-CIPU-eenheden die het vereiste vermogen niet binnen 15 minuten kunnen activeren 9	
2.4.2. De marginale opregelprijs in geval van activering van een aanbod tot tertiaire regeling via een stilliggende technische CIPU-eenheid met een opstarttijd van meer dan 15 minuten en integratie van de opstartkosten in de activeringsprijs.....	12
2.4.3. Plafonds die van toepassing zijn op de prijzen van de regelvermogenaanbiedingen ...	12
2.4.4. Technisch-economische merit order van de activering van het regelvermogen	13
2.5. Aanvullende overwegingen.....	14
3. Beslissing	16

INLEIDING

De COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS (CREG) onderzoekt in deze beslissing, met toepassing van artikel 159, §1, van het Koninklijk Besluit van 19 december 2002 houdende een technisch reglement voor het beheer van het transmissienet van elektriciteit en de toegang ertoe (hierna: het technisch reglement), het voorstel van de NV ELIA SYSTEM OPERATOR (hierna: ELIA) betreffende de werkingsregels van de markt voor de compensatie van de kwartieronevenwichten.

De CREG ontving dit voorstel van ELIA per brief van 24 oktober 2018. ELIA heeft aan haar brief verschillende documenten toegevoegd:

- 1) een document “Règles de fonctionnement du marché relatif à la compensation des déséquilibres quart-horaires – Entrée en vigueur au 05/11/2018”;
- 2) een document “Marktwerkingsregels voor de compensatie van de kwartuurneewwichten – Inwerkingtreding 05/11/2018”;
- 3) de hierboven vermelde documenten in een versie met de aanduiding van de punten die verschillend zijn van het voorstel van ELIA over de werkingsregels van de markt voor de compensatie van de kwartieroneewwichten dat werd goedgekeurd door de beslissing (B)1713 van de CREG van 8 februari 2018;
- 4) vier documenten betreffende een voorstel van marktwerkingsregels voor de compensatie van de kwartieroneewwichten voor inwerkingtreding op 01.12.2018, die niet door deze beslissing beoogd worden;
- 5) een consultatieverslag over de in de punten 1 tot en met 4 hierboven genoemde documenten en de individuele reacties hierop.

Het voorstel van ELIA bestaat uit de brief van ELIA van 24 oktober 2018 en de documenten die als bijlage bij deze brief zijn gevoegd en die hernoemen werden bij punt 1 en punt 2 hierboven.

De onderhavige beslissing bestaat uit drie delen. Het eerste deel vat het wettelijk kader samen. Het tweede deel bevat een analyse van het voorstel en het derde deel omvat de eigenlijke beslissing.

De brief van ELIA van 24 oktober 2018 evenals de aan deze brief als bijlage toegevoegde en in de punten 1 en 2 hierboven hernoemen documenten, worden als bijlage bij deze beslissing gevoegd.

Op 30 oktober 2018 keurde het Directiecomité van de CREG de huidige beslissing goed.

1. WETTELIJK KADER

1. Artikel 159, §1, van het koninklijk besluit van 19 december 2002 houdende een technisch reglement voor het beheer van het transmissienet van elektriciteit en de toegang ertoe (hierna: het technisch reglement) bepaalt dat, op voorstel van de netbeheerder, de werkingsregels van de markt bestemd voor de compensatie van de kwartieronevenwichten worden goedgekeurd door de CREG en gepubliceerd door de netbeheerder.

2. Dit artikel past binnen de bevoegdheid voor de regulerende instanties bedoeld in artikel 37, lid 6, onder b), van Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van Richtlijn 2003/54/EG dat luidt als volgt:

"de regulerende instanties zijn bevoegd voor de vaststelling of de voldoende ruim aan de inwerkingtreding voorafgaande goedkeuring van ten minste de methoden voor het berekenen of vastleggen van de voorwaarden inzake:

a) [...];

b) de verstrekking van balanceringsdiensten, die zo economisch mogelijk worden uitgevoerd en passende stimuleringsmaatregelen bieden voor netwerkgebruikers om hun input en output op elkaar af te stemmen. De balanceringsdiensten worden op billijke en niet-discriminerende wijze verstrekt en zijn gebaseerd op objectieve criteria [...]. "

Op 18 december 2017 trad de verordening (EU) 2017/2195 van de commissie van 23 november 2017 tot vaststelling van richtsnoeren voor elektriciteitsbalancing in werking die gedetailleerde bepalingen bevat inzake elektriciteitsbalancing, met inbegrip van gemeenschappelijke beginselen voor de inkoop en verrekening van frequentiebegrenzingsreserves, frequentieherstelreserves en vervangingsreserves, en een gemeenschappelijke methodologie voor de activering van frequentieherstelreserves en vervangingsreserves (artikel 1.1). Een aantal artikelen zijn pas van toepassing één jaar na de inwerkingtreding van deze verordening (meer bepaald de artikelen 14, 16, 17, 28, 32, 34, 35, 36, 44 tot 49, en 54 tot 57).

Deze verordening voorziet in de goedkeuring door de regulator van tal van voorwaarden of methodologieën waarvan een aantal door alle regulerende instanties van de lidstaten resp. alle regulerende instanties van een betrokken regio op gezamenlijk voorstel van de TSO's samen moeten worden goedgekeurd (artikel 5.2 en 5.3) en een aantal door alle regulerende instanties van elke betrokken lidstaat op voorstel van de TSO('s) van een lidstaat (artikel 5.4). Zo zal de netbeheerder uiterlijk zes maanden na de inwerkingtreding van de voornoemde verordening een voorstel van modaliteiten en voorwaarden voor aanbieders van balanceringsdiensten (BSP's) en balanceringsverantwoordelijken (BRP's) moeten opstellen en dit ter goedkeuring aan de CREG voorleggen met toepassing van artikel 4.1, artikel 5.4.(c), juncto artikel 18 van de voornoemde verordening (EU) 2017/2195 met inbegrip van een voorgesteld tijdschema voor de implementatie ervan (in de regel niet meer dan twaalf maanden na de goedkeuring) en een beschrijving van het verwachte effect ervan op de doelstellingen van deze verordening (artikel 5.5). De netbeheerder heeft via twee brieven van 18 juni 2018 effectief een voorstel voor modaliteiten en voorwaarden voor de BSP's en een voor de BRP's ingediend. Deze voorstellen worden onderzocht. De voormelde Europese verordening vermeldt geen deadline voor de beslissing van de CREG vermeld in artikel 5(4)(c).

3. In afwachting van de goedkeuring van de voormelde voorstellen blijven de huidige bepalingen van het technisch reglement die dezelfde materie regelen dan ook van toepassing voor zover ze niet

in strijd zijn met het voormelde reglement. Er dient opgemerkt te worden dat dat onlangs is gewijzigd¹ door de aanpassing van de modaliteiten voor de activering van de reservemiddelen en de verwijzing naar de werkingsregels van de markt voor de compensatie van de kwartieronevenwichten betreffende de details voor de activering van deze middelen en in het bijzonder de volgorde waarin ze geactiveerd worden.

4. Het technisch reglement maakt bovendien het voorwerp uit van een herziening, in het bijzonder om dit af te stemmen op en in overeenstemming te brengen met het geheel van Europese netcodes en richtsnoeren (inzake aansluiting, elektriciteitsbalancering, beheer van elektriciteitstransmissiesystemen, ...) die in de periode 2015 tot 2017 tot stand kwamen.

5. De huidige beslissing doet in geen geval afbreuk aan de toekomstige beslissingen die de CREG te gepasten tijde rechtstreeks op grond van de vernoemde verordeningen zal nemen.

¹ Koninklijk besluit tot wijziging van artikel 157 van het koninklijk besluit van 19 december 2002 houdende een technisch reglement voor het beheer van het transmissienet van elektriciteit en de toegang ertoe, 3 december 2017, BS van 18 december 2017.

2. ANALYSE VAN HET VOORSTEL

2.1. VOORAFGAANDE OPMERKINGEN EN VOORBEHOUDEN

6. In overeenstemming met wat in deel I “Wettelijk kader” werd aangehaald, herhaalt de CREG dat er over de regels die ELIA had voorgesteld en die door de CREG werden goedgekeurd, zowel in de beslissing over de reservevolumes voor 2018 als in onderhavige beslissing, niet meer kan worden onderhandeld en dat ze ook niet kunnen worden gewijzigd door een andere administratieve overheid, aangezien ze het voorwerp uitmaakten van een beslissing van de CREG.

7. Deze beslissing heeft, overeenkomstig artikel 159, §1, van het technisch reglement, enkel betrekking op het in de inleiding vermelde voorstel van marktwerkingsregels voor de compensatie van de kwartieronevenwichten, en meer in het bijzonder op de aanpassingen die ELIA heeft voorgesteld ten opzichte van het vorige voorstel waarover beslissing (B)1713 van de CREG van 8 februari 2018 ging. Ze vormt op geen enkele manier een expliciete of impliciete goedkeuring van de overeenkomsten waarnaar in het voorstel van ELIA wordt verwezen. ELIA dient zo nodig deze overeenkomsten in overeenstemming te brengen met de marktregels die de onderhavige beslissing inhoudt.

Zo spreekt de onderhavige beslissing zich ook niet uit over de tariefaspecten.

Om te vermijden dat er twee keer een beslissing genomen wordt over hetzelfde ter goedkeuring voorgelegde element, heeft de CREG aanvaard dat ELIA alles wat betrekking heeft op het al dan niet corrigeren van de evenwichtssperimeter van de ARP's als gevolg van de activering van de reservevermogens, opneemt in haar voorstel tot wijziging van het contract van toegangsverantwoordelijke dat ook bij wet aan de goedkeuring van de CREG is onderworpen. Dit houdt wel in dat de CREG erop zal moeten letten dat de twee voorstellen van ELIA coherent zijn, in het bijzonder wat de timing van de processen voor de goedkeuring ervan betreft.

2.2. IN OVERWEGING GENOMEN BEOORDELINGSELEMENTEN

8. Op grond van de wetteksten weergegeven in deel I werden een aantal beoordelingselementen in overweging genomen voor het uitwerken van deze beslissing. Deze beoordelingselementen worden hierna ontleed.

9. Het mechanisme voor de compensatie van kwartieronevenwichten is voor de netbeheerder een belangrijk middel om het evenwicht van de Belgische regelzone te verzekeren. De regeling van het evenwicht van de regelzones is voor ENTSO-E een belangrijke schakel voor de veiligheid van het hele elektriciteitsnet in continentaal Europa. Het is dus uiterst belangrijk dat het mechanisme voor de compensatie van de onevenwichten in de regelzone de netbeheerder de middelen biedt om de veiligheid, de betrouwbaarheid en de efficiëntie van het net te behouden dan wel te herstellen.

10. Het mechanisme voor de compensatie van de kwartieronevenwichten vormt een belangrijk element voor de werking van de Belgische elektriciteitsmarkt. Het is dus van essentieel belang om rekening te houden met de structuur en de opbouw van de markt waarop het een beroep doet. Zo moet het rekening houden met de volgende elementen:

- het aantal lokale producenten dat diensten voor de compensatie van de kwartieronevenwichten kan aanbieden, is beperkt,
- de flexibiliteit van de vraagmiddelen neemt een steeds grotere plaats in bij de levering van diensten voor de compensatie van de kwartieronevenwichten,

- om nieuwe marktspelers aan te trekken die in staat zijn op de Belgische markt diensten voor de compensatie van de kwartieronevenwichten aan te bieden, dient een evenwicht gevonden te worden tussen een redelijke vergoeding van deze diensten en een regulering van de aanbiedingen, die, aangezien de mededinging voor bepaalde producten beperkt blijft, noodzakelijk is.

11. Zo is het belangrijk dat het mechanisme voldoende flexibel is om de deelneming toe te laten van een zo groot mogelijk aantal spelers op de markt van de levering van diensten bestemd voor de compensatie van de kwartieronevenwichten. Met het oog hierop mag de structuur van het mechanisme niet de deur sluiten voor toekomstige evoluties die het mogelijk maken deze richting uit te gaan.

12. Bovendien is het belangrijk dat het mechanisme zoveel mogelijk technologie-neutraal is om ervoor te zorgen dat de verschillende middelen zo gelijk mogelijk behandeld worden.

13. Verder is het ook noodzakelijk dat het mechanisme een adequate transparantie biedt op het vlak van de aanbiedingen en hun activering. Deze transparantie brengt een merkbare zichtbaarheid mee in termen van informatie aan de marktspelers over de aanbiedingen met betrekking tot de compensatie van de kwartieronevenwichten en draagt er aldus toe bij om potentieel abusief gedrag te ontmoedigen.

Bovendien is het belangrijk dat het mechanisme de marktspelers die wensen deel te nemen aan de levering van diensten voor de compensatie van de kwartieronevenwichten, duidelijke signalen geeft met betrekking tot de kosten en inkomsten die zij van hun deelneming aan deze diensten kunnen verwachten.

14. Bovendien moeten het mechanisme voor de compensatie van de kwartieronevenwichten en het eraan verbonden tarief indien mogelijk een minimalisering van de kosten van het systeem voor de compensatie van de kwartieronevenwichten en anders minstens een minimalisering van de kost van de compensatie van de kwartieronevenwichten voor de ARP's beogen en de betrokken marktspelers toereikende prijssignalen geven op kritieke momenten onverminderd paragraaf 8 hierboven.

15. Tot slot is het van primordiaal belang dat het mechanisme voor de compensatie van de kwartieronevenwichten geen hinderpaal vormt voor de oprichting van een Europese regionale markt. De integratie van de nationale markten is immers noodzakelijk om tot mededinging op nationaal niveau te komen. Het is dus belangrijk dat het mechanisme voor de compensatie van de kwartieronevenwichten zonder al te grote moeilijkheden met die van nabijgelegen landen kan geïntegreerd worden.

2.3. OPENBARE RAADPLEGING

16. Deze beslissing betreft een voorstel voor regels die vanaf 5 november 2018 geïmplementeerd dienen te worden. Er is dus een zekere urgentie vanwege de bijzondere situatie van het Belgische systeem deze winter en dit vanaf de maand november.

In deze context heeft de CREG ELIA gevraagd om zelf een intensieve consultatie over dit onderwerp te organiseren.

Daartoe organiseerde ELIA op 10 oktober 2018 een eerste workshopbijeenkomst van de werkgroep "Balancing" van haar Usersgroup om de hoofdlijnen van haar voorstel voor te stellen.

Op basis van dit eerste voorstel en de tijdens deze vergadering ontvangen reacties heeft ELIA een nieuwe versie van haar voorstel opgesteld, dat zij van 15 tot 22 oktober 2018 ter openbare raadpleging aan de marktdeelnemers heeft voorgelegd.

Vervolgens heeft ELIA op 16 oktober 2018 een tweede workshop georganiseerd van de werkgroep "Balancing" van haar Usersgroup.

Op basis van het ter raadpleging voorgelegde voorstel, de tijdens deze tweede vergadering ontvangen reacties en de eerste, reeds ontvangen reacties op de raadpleging heeft ELIA op 18 oktober 2018 een lijst van mogelijke elementen voor de verdere ontwikkeling van het ter raadpleging voorgelegde voorstel voor advies naar de betrokken marktspelers gestuurd.

In het ELIA-voorstel waarop deze beslissing betrekking heeft, wordt rekening gehouden met de reacties op de raadpleging in de verschillende fasen ervan.

De aanpak van ELIA maakt dat de CREG van oordeel is dat de raadpleging door ELIA en de manier waarop ELIA rekening heeft gehouden met de reacties van de marktspelers op deze raadpleging, volstaan en dat de CREG bijgevolg geen raadpleging meer over een ontwerpbeslissing hoeft te organiseren.

Overeenkomstig haar huishoudelijk reglement legt de CREG deze beslissing dus niet ter raadpleging voor, omdat ze van mening is dat de door ELIA georganiseerde raadpleging doeltreffend was en het voorstel waarop deze beslissing betrekking heeft, als onderwerp had.

2.4. BESCHRIJVING VAN DE VOORGESTELDE EVOLUTIES

17. Zoals reeds gepreciseerd werd, is het voorstel van ELIA een evolutie van het voorstel van ELIA dat het voorwerp uitmaakte van beslissing (B)1713 van de CREG. In vergelijking met dit laatste voorstel hebben de door ELIA voorgestelde wijzigingen voornamelijk betrekking op de volgende onderwerpen:

- 1) De voorwaarden voor deelname aan het niet-gereserveerde tertiaire regelvermogen van de technische niet-CIPU-eenheden die het vereiste vermogen niet binnen 15 minuten kunnen activeren.
- 2) Wijzigingen met betrekking tot de bepaling van de marginale opregelprijs in geval van activering van een aanbieder tot tertiaire regeling via een stilliggende technische CIPU-eenheid met een opstarttijd van meer dan 15 minuten en hoe de opstartkosten van de eenheid zoals bepaald in het CIPU-contract in de activeringsprijs geïntegreerd zijn.
- 3) Verduidelijking van de plafonds die van toepassing zijn op de prijzen van de regelvermogenaanbiedingen.

4) Wijzigingen betreffende de technisch-economische *merit order* van de activering van het regelvermogen

18. De voorgestelde wijzigingen hebben betrekking op de thans geldende versie van de marktwerkingsregels voor de compensatie van de kwartieronevenwichten en zijn bedoeld om in werking te treden op 5 november 2018. Aangezien beslissing (B)1806² van de CREG de regels die van toepassing zijn vanaf 1 december 2018 gewijzigd heeft, hebben dit voorstel en deze beslissing dus betrekking op de regels die van toepassing zullen zijn tussen 5 november 2018 en 30 november 2018. Een ander ELIA-voorstel, behandeld bij beslissing (B)1857 van de CREG, introduceert de nodige aanpassingen om de samenhang te verzekeren, van de regels die van toepassing zijn vanaf 1 december 2018, met de nieuwe elementen die in de huidige versie geïntroduceerd worden.

19. Aangezien de basis van de werkingsregels van de markt voor de compensatie van de kwartieronevenwichten die momenteel van toepassing zijn, werd goedgekeurd in het kader van vroegere beslissingen van de CREG, richt de onderhavige analyse zich op de evoluties van deze regels overeenkomstig de onderwerpen die hierboven worden vermeld.

2.4.1. Voorwaarden voor deelname aan het niet-gereserveerde tertiaire regelvermogen van de technische niet-CIPU-eenheden die het vereiste vermogen niet binnen 15 minuten kunnen activeren

20. Tot nu toe konden technische niet-CIPU-eenheden die het benodigde vermogen niet binnen 15 minuten konden activeren, niet door ELIA geactiveerd worden, in tegenstelling tot de technische CIPU-eenheden die het gevraagde vermogen evenmin binnen 15 minuten kunnen activeren, maar die ELIA wel kan activeren in functie van de operationele behoeften³.

Deze situatie maakt dat ELIA, indien nodig, niet over een deel van de flexibiliteit kan beschikken bij de reserves.

De bijzondere omstandigheden die deze winter worden verwacht, hebben ertoe geleid dat ELIA een nieuw product heeft voorgesteld om deze middelen te activeren in het kader van de aanbiedingen van niet-gereserveerd tertiair regelvermogen. De aanbiedingen van dit product worden in het voorstel "Slow non-CIPU Incremental Bids" genoemd.

De voornaamste kenmerken van dit product zijn de volgende:

Allereerst zijn dit activeringsaanbiedingen, zonder reservatie van vermogens. In dat opzicht staan de aanbiedingen open voor middelen die het voorwerp uitmaken van een energieoverdracht⁴.

Elk leveringspunt dat voor het eerst deel uitmaakte van een portefeuille voor "Slow non-CIPU Incremental Bids" en dat vervolgens werd voorgeselecteerd voor een tertiair regelcontract (gereserveerd of niet) dat binnen 15 minuten geactiveerd kan worden, mag niet opnieuw deelnemen aan de "Slow non-CIPU Incremental Bids".

² Beslissing (B)1806 van de CREG van 20 september 2018 betreffende de aanpassing van de marktwerkingsregels voor de compensatie van de kwartieronevenwichten – Inwerkingtreding op 01.12.2018

³ Zie punt 8.9 van de momenteel van toepassing zijnde marktwerkingsregels voor de compensatie van de kwartieronevenwichten http://www.elia.be/~media/files/Elia/Products-and-services/Balancing/Balancing%20mecanism/20180401_Balancing_Rules_NL.pdf.

⁴ De aanbiedingen van gereserveerd tertiair regelvermogen zullen vanaf 1 december 2018 openstaan voor energieoverdracht.

De aanbiedings- en activeringsprocedure waarmee het nieuwe product geactiveerd kan worden, is gebaseerd op de volgende principes:

- Wanneer ELIA een structureel tekort vaststelt in de zin van de strategische reserve⁵, lanceert het een “call for bids” voor middelen (CIPU of niet-CIPU) die niet binnen 15 minuten geactiveerd kunnen worden, inclusief een oproep voor “Slow non-CIPU Incremental Bids”.
 - Een “call for bids” voor een periode in de loop van dag D vindt ten vroegste om 18.00 uur plaats op D-1 en over het algemeen 8 tot 12 uur vóór het begin van de te bestrijken periode.
 - In haar “call for bids” specificeert ELIA de te bestrijken periode alsook een grootorde van het vereiste volume.
 - De aanbiedingen kunnen op elk moment tijdens de te bestrijken periode geactiveerd worden en duren minimaal 1 uur tot de grenzen van de te bestrijken periode bereikt zijn of maximum 4 uur, met uitzondering van aanbiedingen waarvoor de leverancier heeft aangekondigd dat ze langer dan 4 uur geactiveerd mogen worden.
 - De aanbiedingen moeten binnen 2 uur na de “call for bids” bij ELIA worden ingediend.
- Een “Slow non-CIPU Incremental Bid” bevat de volgende informatie:
 - Het volume (MW), niet-opsplitsbaar; het is minstens gelijk aan 1 MW en is een veelvoud van 0,1 MW.
 - Een prijs, altijd positief, en betaald door ELIA aan de leverancier; deze bestaat uit 2 elementen:
 - Een vaste component (€/MW), die op het eerste uur van activering wordt toegepast, beperkt tot € 1.000,00/MW.
 - Een variabele component (€/MWh), toegepast over de hele duur van de activeringsperiode.
 - De lijst van de leveringspunten die geactiveerd zullen worden.
 - De vermelding dat de activering van de aanbieding al dan niet kan worden verlengd na een periode van 4 uur.
- ELIA selecteert de aanbiedingen die geactiveerd kunnen worden, uiterlijk 5 uur vóór aanvang van de te bestrijken periode, zodat de leverancier met de voorbereiding kan beginnen.
 - Tot die tijd heeft de leverancier de mogelijkheid om een aanbieding te annuleren of de prijs ervan te wijzigen.
 - Vanaf dat moment kan de leverancier het volume van zijn aanbieding nog wijzigen met ± 20% ten opzichte van het volume van de oorspronkelijke aanbieding tot 1u30 vóór het begin van de te bestrijken periode. Na die tijd kan er niets meer gewijzigd worden aan de aanbieding.
- Elk verzoek tot activering wordt 1 uur vóór het begin van de activeringsperiode door ELIA verstuurd, volgens de voorziene “merit order”⁶.

⁵ Zie punt 7.4.2 van de werkingsregels van de strategische reserve.

⁶ Zie punt 2.4.4 hieronder.

- Het geactiveerde volume van een aanbidding is het laatste volume dat door ELIA aanvaard werd.
 - Elke geactiveerde aanbidding krijgt de variabele prijscomponent toegewezen die tijdens de activeringsperiode op de geactiveerde energie wordt toegepast, evenals de vaste prijscomponent die op het laatste, door ELIA aanvaarde volume wordt toegepast.
 - Een door ELIA geselecteerde en niet geactiveerde aanbidding krijgt ter compensatie de vaste component van de activeringsprijs toegewezen, die van toepassing is op het laatste, door ELIA aanvaarde volume.
- ELIA zal de marktdeelnemers zo spoedig mogelijk na afloop van de verschillende fasen op de hoogte brengen van de situatie.

Bij een weigering om te activeren, beschouwt ELIA dat de aanbidding een volume gelijk aan nul heeft geleverd. Als een unit uitvalt, kan de leverancier contact opnemen met ELIA om de situatie uit te leggen. Onder voorbehoud van goedkeuring door ELIA zal de desbetreffende aanbidding dan niet of slechts gedeeltelijk geactiveerd worden, afhankelijk van het restvolume dat na de storing nog beschikbaar is.

Het effectief geactiveerde volume van een "Slow non-CIPU Incremental"-aanbidding wordt gedefinieerd als het referentievermogen waaruit het gemeten vermogen is verwijderd. Het referentievermogen komt overeen met het gemiddelde gemeten vermogen tijdens het kwartier dat aan de activering voorafgaat. ELIA vergelijkt dit referentievermogen met de waarde die men met een alternatieve methode⁷ verkregen zou hebben en past een penaliteit toe die gelijk is aan de vergoeding van de aanbidding, tenzij de leverancier de technische redenen kan rechtvaardigen die maakten dat er sprake was van een ongebruikbaar verbruik tijdens het kwartier dat voor de berekening van het referentievermogen gebruikt werd.

21. De CREG merkt op dat het voorgestelde product de geboden flexibiliteit via nieuwe flexibiliteitsmiddelen kan bevorderen, die momenteel niet benut kunnen worden. In afwachting van de uitbreiding van de toepassing van energieoverdracht naar de Intraday-markt door ELIA, biedt ze de eindafnemers ook de mogelijkheid om gebruik te maken van een flexibiliteit die tot nu toe niet aangewend kon worden. Daarmee sluit ze aan bij de geest van artikel 19bis van de Elektriciteitswet.

Bovendien verstoort het effect van de introductie van dit product de werking van het systeem niet en bevordert het de operationele veiligheid, doordat het de toepassing van het afschakelplan kan vertragen of annuleren.

22. Bijgevolg is de CREG van mening dat het voorstel voldoet aan de beoordelingselementen die erop van toepassing zijn.

⁷ Deze alternatieve methode is de 'Baseline High X of Y'-methode die beschreven wordt bij punt 9.3.2 van de Regels voor het organiseren van de energieoverdracht.

2.4.2. De marginale opregelprijs in geval van activering van een aanbod tot tertiaire regeling via een stilliggende technische CIPU-eenheid met een opstarttijd van meer dan 15 minuten en integratie van de opstartkosten in de activeringsprijs

23. ELIA stelt voor om de opstartkosten van de CIPU-eenheden die niet binnen 15 minuten kunnen worden opgestart, op te nemen in de activeringsprijs van de “Slow CIPU Incremental Bids” van het eerste activeringsuur die gebruikt wordt om de merit order voor de activering van de “Slow (CIPU & non-CIPU) Incremental Bids” te bepalen⁸.

24. De CREG merkt op dat deze aanpak het mogelijk maakt om de CIPU en niet-CIPU “Slow Incremental Bids” op een coherente manier te verwerken, door voor de ene (de CIPU-aanbiedingen) de opstartkosten en voor de andere (de niet-CIPU-aanbiedingen) de vaste component van de activeringsprijs van de aanbieding op te nemen in de berekening van de activeringsprijs die gebruikt wordt om de hierboven vermelde merit order te bepalen.

25. De CREG oordeelt dan ook dat het voorstel voldoet aan de beoordelingselementen die erop van toepassing zijn.

2.4.3. Plafonds die van toepassing zijn op de prijzen van de regelvermogenaanbiedingen

26. Het voorstel verduidelijkt de waarde van het plafond dat van toepassing is op de activeringsprijs van de opwaartse tertiaire reserve in november, nl. EUR 10.500,00/MWh.

In het voorstel preciseert ELIA ook dat het plafond toegepast zal worden door het afwijzen van aanbiedingen waarvan de prijs deze grens overschrijdt.

Tot slot preciseert het voorstel dat, telkens wanneer de prijs van een betroffen aanbieding dit plafond bereikt, ELIA de CREG binnen een termijn van drie weken een verslag zal toesturen met het volume en de prijs van de activeringsaanbiedingen voor een relevant geacht tijdsinterval, dat dit verslag ten minste een periode zal bestrijken die 12 uur vóór het eerste kwartier van de dag waarop het plafond bereikt of overschreden wordt, zal beginnen en die 12 uur na het laatste kwartier waarop het plafond bereikt of overschreden werd, zal eindigen en waarin de omstandigheden geanalyseerd zullen worden, die de markt ertoe gebracht hebben dergelijke prijzen voor te stellen.

27. De CREG is van mening dat deze elementen niet nieuw zijn en alleen maar een situatie nader verduidelijken die reeds aan de marktspelers werd aangekondigd.

Tot nu toe is de prijs van de aanbiedingen voor de activering van het tertiaire regelvermogen begrensd op het forfaitaire bedrag dat het tarief voor een negatief onevenwicht (NEG_i) vastlegt in artikel 7.7.2 van de werkingsregels van de strategische reserve, zijnde € 4.500,00/MWh. Vanaf 1 november 2018⁹ wordt dit vaste bedrag vervangen door een minimumbedrag van € 10.500,00/MWh. Daarom is de verwijzing naar een forfaitair bedrag als plafond niet langer opportuun. Omwille van de duidelijkheid werd de formulering van de maximumwaarde bijgevolg aangepast. Aangezien dit plafond bepaald werd op een waarde van € 13.500,00/MWh vanaf 1 december 2018¹⁰, stelt ELIA als overgangsmaatregel voor om het in november 2018 vast te leggen op € 10.500/MWh, naar analogie met de minimumdrempel die in de tarieffiche bepaald werd bij activering van de strategische reserve.

⁸ Zie punt 2.4.4.

⁹ Beslissing (B)658E/53 van de CREG van 28 juni 2018 over de vraag tot goedkeuring van het geactualiseerde tariefvoorstel met het oog op een wijziging van het tarief voor het handhaven en herstellen van het individueel evenwicht van de toegangsverantwoordelijken.

¹⁰ Zie de hierboven vermelde beslissing (B)1806 van de CREG.

28. De CREG is van mening dat de aanpassingen die ELIA heeft voorgesteld, voldoen aan de beoordelingselementen die er rechtstreeks op van toepassing zijn.

2.4.4. Technisch-economische merit order van de activering van het regelvermogen

29. Tot dusver is de technisch-economische merit order van de hulpmiddelen die binnen 15 minuten geactiveerd kunnen worden, als volgt samengesteld:

- 1) Activering van 'Incremental/Decremental Bids' en niet-geselecteerde vermogensaanbiedingen in het kader van de secundaire regeling.
- 2) Start/stop van de productie-eenheden die binnen 15 minuten opgestart kunnen worden en waarvan het vermogen binnen die tijdspanne geactiveerd kan worden in het kader van het CIPU-contract.
- 3) Activering van gereserveerde tertiair regelvermogen.
- 4) Activering door Elia van de wederzijdse bijstand tussen naburige netbeheerders.
- 5) Als alle volumes die in de vorige stappen geactiveerd kunnen worden, geactiveerd zijn en niet volstaan, en er nog marge beschikbaar is op de draaiende strategische reserve, dan zal eerst deze marge geactiveerd worden, voordat het afschakelplan geactiveerd wordt.

Vanaf december 2018 zal een geïntegreerde merit order met betrekking tot de middelen van punt 1 tot en met 3 hierboven gebruikt worden, met uitzondering van het 'flex' tertiaire regelvermogen.

Gezien het risico van een tekort in de maand november bestaat het risico van hoge prijzen voor sommige aanbiedingen van punt 1 tot en met 3 van de lijst. Daarom stelt ELIA voor om de volgende regels aan te nemen:

- De aanbiedingen van punt 3 opsplitsen in standaard aanbiedingen van gereserveerd tertiair regelvermogen en flex aanbiedingen van gereserveerd tertiair regelvermogen;
- Voor elk van de eerste twee punten en voor de standaard aanbiedingen van gereserveerd tertiair regelvermogen, de aanbiedingen met prijzen lager dan € 1.000,00/MWh van die met prijzen hoger dan of gelijk aan deze drempelwaarde scheiden;
- Binnen deze drie klassen van aanbiedingen die achtereenvolgens in aanmerking genomen worden, de aanbiedingen met prijzen onder de drempelwaarde in oplopende volgorde van prijs activeren;
- Als deze activeringen niet volstaan, binnen deze drie klassen van aanbiedingen die achtereenvolgens in aanmerking genomen worden, de aanbiedingen met prijzen hoger dan of gelijk aan de drempelwaarde in oplopende volgorde van prijs activeren;
- Als deze activeringen niet volstaan, achtereenvolgens de flex aanbiedingen van gereserveerd tertiair regelvermogen en de aanbiedingen van klasse 4 en 5 activeren.

Bovendien heeft ELIA, na de bepaling van het nieuwe tertiaire-reserveproduct bij de technische niet-CIPU-eenheden die het gevraagde vermogen niet binnen 15 minuten kunnen activeren, de activeringsmogelijkheden van de eenheden die niet in staat zijn om het gevraagde vermogen binnen 15 minuten te activeren en die tot dan toe beperkt waren tot de CIPU-eenheden, uitgebreid tot deze technische eenheden.

Verder zal ELIA de aanbiedingen van tertiair regelvermogen die niet binnen 15 minuten geactiveerd kunnen worden, activeren zonder onderscheid te maken tussen de aanbiedingen voor de technische CIPU-eenheden en de aanbiedingen voor de technische niet-CIPU-eenheden. Al deze aanbiedingen

zullen gerangschikt worden in volgorde van toenemende activeringsprijs en zullen ook in die volgorde geactiveerd worden, al naargelang de operationele behoeften. Voor de “Slow Incremental Bids” zal de opstartkost (CIPU) of de vaste component van de prijs van de activeringsaanbiedingen (niet-CIPU) opgenomen worden in de variabele activeringsprijs door deze toe te passen op het eerste uur van activering om de prijs te berekenen, die gebruikt zal worden om de technisch-economische merit order van de activering van de “Slow Incremental Bids” te bepalen.

30. Wat betreft de reserve die in 15 minuten kan worden geactiveerd, stelt de CREG vast dat dit voorstel tot december bescherming biedt tegen de negatieve effecten van zeer hoge activeringsprijzen, terwijl het regels vastlegt die binnen een bijzonder kort tijdsbestek opgenomen kunnen worden in de huidige operationele procedures van ELIA.

Wat betreft de reserve die niet binnen 15 minuten kan worden geactiveerd, merkt de CREG op dat het voorstel ELIA, en dus ook het systeem, de mogelijkheid biedt om over deze middelen te beschikken die voorheen niet konden worden geëxploiteerd, terwijl de economische principes voor het activeringsbevel behouden blijven.

31. De CREG dan ook van oordeel dat het voorstel voldoet aan de beoordelingselementen die erop van toepassing zijn.

2.5. AANVULLENDE OVERWEGINGEN

32. In haar voorstel beschrijft ELIA kort de principes van de beslissing om de tertiaire reserve te activeren.

33. De CREG neemt akte van de verduidelijkingen die ELIA in haar voorstel heeft opgenomen. Ze vindt echter dat het om de procedure beter te verduidelijken en omwille van de transparantie naar de markt toe beter zou zijn om de volgende punten van de beschrijving te verbeteren:

- 1) Hoe worden de omstandigheden van de exploitatie die leiden tot de activering van de tertiaire reserve geïdentificeerd? Zijn er uitzonderingen? Zo ja, welke?
- 2) Hoe wordt de behoefte (d.w.z. het exacte volume) van de te activeren tertiaire reserve bepaald? Het lijkt immers dat het geactiveerde volume gestuurd wordt door de behoeften en niet door de beschikbare middelen.

Het antwoord op deze twee vragen zou in de toekomst moeten leiden tot een geleidelijke verduidelijking van het voorstel van ELIA op basis van kwantitatieve en kwalitatieve criteria.

De CREG is zich bewust van de moeilijkheid van de oefening en van het belang van de expertise van het exploitatiepersoneel van het controlecentrum op dit vlak. Ze denkt dat op sommige vragen geantwoord kan worden aan de hand van precieze regels, voor andere vragen zou dit minder gelden. Ze blijft dus openstaan voor de keuze van de gebruikte methode om op deze vragen te antwoorden zolang de antwoorden geformaliseerd zijn en gemotiveerd kunnen worden. Ze vindt dat het voor de markt echter belangrijk is om op een transparante en reproduceerbare manier te definiëren op welk moment Elia beslist om de mFRR-reserve te activeren en hoe het geactiveerde volume en de activeringsduur worden bepaald. Ze vraagt Elia dus om deze elementen te verduidelijken in de werkingregels van de markt voor de compensatie van de kwartieronevenwichten voor inwerkingtreding op 1 januari 2020.

34. Bij punt 8.5.1 bis van de Franse versie van het voorstel schrijft ELIA: “Tout refus ou non d’activation au-delà de ce délai sera considéré...”. Deze zin wijkt af van die van de Nederlandse versie en na contact te hebben opgenomen met ELIA blijkt dat de formulering van de Nederlandse versie juist is.

De CREG vraagt ELIA om de formulering van de Franse versie in overeenstemming te brengen met de Nederlandse versie.

35. In het kader van de wijziging van de marginale opregelprijs in geval van activering van een “Slow CIPU Incremental Bid” via een stilliggende technische CIPU-eenheid om rekening te houden met de opstartkosten van de eenheid, wordt op verschillende plaatsen in de tekst van het voorstel¹¹ verwezen naar “een (al dan niet gereserveerd) aanbod tot tertiaire regeling via een stilliggende technische CIPU-eenheid met een opstarttijd van meer dan 15 minuten”.

De CREG merkt op dat de ingebruikname van dit type eenheden nooit betrekking heeft op aanbiedingen van gereserveerd tertiair regelvermogen. Ze verzoekt ELIA bijgevolg om de tekst van het voorstel te corrigeren door de tekst tussen haakjes “(al dan niet gereserveerd)” te schrappen

¹¹ Zie de punten 1 en 8.9.

3. BESLISSING

Gelet op het Koninklijk Besluit van 19 december 2002 houdende een technisch reglement voor het beheer van het transmissienet van elektriciteit en de toegang ertoe, onder meer artikel 159, §1.

Gelet op het voorstel "Marktwerkingsregels voor de compensatie van de kwartuurneevenwichten – Inwerkingtreding 05/11/2018", overgemaakt door de NV ELIA SYSTEM OPERATOR via de brief van 24 oktober 2018.

Overwegende de analyse van het antwoord op de raadpleging opgenomen in deel 2.3 van deze beslissing.

Overwegende dat de NV ELIA SYSTEM OPERATOR haar voorstel heeft ingediend voor inwerkingtreding op 5 november 2018.

Overwegende dat deze goedkeuring voorwerp uitmaakt van onderhavige beslissing.

Overwegende dat het voorstel de bepalingen naleeft van de relevante artikelen van het technisch reglement van 2002, hernomen in deel 1 van deze beslissing, en dat het voldoet aan de beoordelingselementen ontwikkeld in deel 2.2. van deze beslissing.

Overwegende de specifieke analyse gemaakt in deel 2.4 van de onderhavige beslissing.

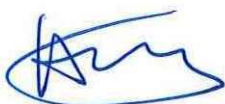
Beslist de CREG, binnen het kader van de opdracht die haar wordt toevertrouwd door artikel 159, §1, van het technisch reglement, het voorstel van de NV ELIA SYSTEM OPERATOR goed te keuren voor de periode van 5 november 2018 tot 30 november 2018.

De CREG vestigt de aandacht van ELIA SYSTEM OPERATOR nv echter op de aanvullende overwegingen geformuleerd onder titel 2.5 van deze beslissing.

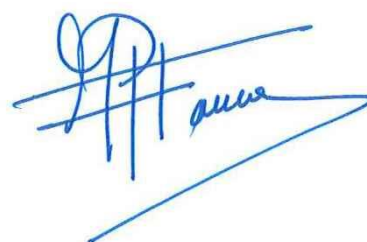
De CREG bevestigt tevens dat de NV ELIA SYSTEM OPERATOR de contracten verbonden aan de compensatie van de kwartuurneevenwichten in overeenstemming dient te brengen met de marktregels die de onderhavige beslissing inhoudt, zoals ze in de inleiding van haar voorstel heeft vermeld.

Verder behoudt de CREG zich het recht voor om op elk ogenblik bijkomende opmerkingen te formuleren, in voorkomend geval in een latere beslissing.

Voor de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas:

Andreas TIREZ
Directeur

Marie-Pierre FAUCCONNIER
Voorzitster van het Directiecomité